

ТАҚРИЗ

ба диссертатсияи Маликнеъмат Гулихандони дар мавзуи “Вежагиҳои сохтори маъноии қисса андар қисса дар “Маснавии маънавӣ”-и Мавлоно Ҷалололиддин Балхӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик

Диссертатсияи Маликнеъмат Гулихандони аз рӯйи мазмуну мундариҷа ва муҳтавои худ бо ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик мувофиқат менамояд.

Омӯзиши осори илмӣ оид ба “Маснавии маънавӣ” ва дигар осори дар шакли қисса андар қисса офаридашудаи адабиёти форсии тоҷикӣ нишон медиҳад, ки то имрӯз таҳқиқоти мукаммалу мустиқиле дар бораи қисса андар қисса дар “Маснави маънавӣ” ва умуман, дар адабиёти тоҷик сурат нагирифтааст.

Аз ин рӯ, масъалаи баррасии қисса андар қисса дар “Маснавии маънавӣ”-и Мавлоно Ҷалололидини Балхӣ дар адабиётшиносии ҷи дохили кишвар ва ҷи берун аз он пажӯҳише комилан нав мебошад ва ҳамчун асари монографӣ бори нахуст рӯйи кор омада, муҳим арзёбӣ мешавад.

Диссертант ҳангоми таҳқиқи мавзӯи методи муқоисавӣ-таърихиро асоси кор қарор дода, аз таҳлили сохторӣ, истидлолӣ, омӯрӣ, равонтанализӣ, татбиқӣ ва дигар меъёрҳои писандидаи илмӣ низ истифода бурдааст. Муносибати муаллиф нисбат ба мавзӯ аз методологияи таҳқиқоти муаллифони дигар тафовут дорад. Чунин ҳолат навгонии илмӣ таҳқиқотро зоҳир менамояд. Диссертант аз равишҳои пешрафтаи адабиётшиносӣ-шаклгароӣ, сохторшиносӣ ва герменевтикаи адабӣ истифода кардааст. Бо истифода аз равишҳои мазкур тавонистааст бисёр масъалаҳоро ҳал кунад.

Дар рисола нақши таъвилоти Мавлоно дар ҷаззобият ва пайванди қиссаҳои “Маснави” нишон дода шудааст ва саҳнаи суҳанрониҳои Мавлоно дар ҳузури Ҳусомуддин ва ё дар маҷлиси ваъз ҳамчун ҷаҳони ривоят муаррифӣ гардидааст, ки аз ҷумлаи навоариҳои илмӣ рисола шумурда мешаванд. Омилҳои бадалшавии ровиён дар “Маснави” ва воситаҳои асосии пайванди қиссаҳои асари мазкур, ки дар рисола ба тадқиқ гирифта шудаанд, низ бозёфти нави илмӣ диссертант мебошад. Формулаҳое, ки дар рисола барои шинохти дақиқтари анвои қисса андар қисса ва нақши таъвил дар ҷаззобияти қиссаҳои “Маснавии маънавӣ” тартиб дода шудаанд, аз ҷумлаи ибтикороти муаллифи диссертатсия мебошанд.

Яке аз ҷиҳатҳои хуби рисола вучуди низоми муайяни истилоҳотест, ки дар адабиётшиносии тоҷик ё истифода намешаванд, ё аз он камтар истифода мебаранд.

Хулосаҳои муаллиф дар асоси таҳлилу баррасии масъалаҳои дар вазифаҳои таҳқиқ нишондодашуда таҳия гардидаанд. Муаллиф дар таҳлилу баррасии масъалаҳои ҷудоғонаи диссертатсия доираи васеи адабиёти илмиро истифода намудааст. Адабиёти илмӣ ва сарчашмаҳои дар таҳқиқот истифодашуда 209 номгӯро ташкил медиҳанд.

Маводи рисола ва хулосаҳои он метавонанд, дар омӯзиши осори қисса андар қисса, хунари қиссапардозии Мавлоно Ҷалолиддини Балхӣ, дар таҳияи китоб ва дастури таълимӣ аз фанни таърихи адабиёт, назарияи адабиёт, ҳамчунин, дар таълими курси махсуси ривоятшиносӣ дар макотиби олии мавриди истифода қарор гиранд. Натиҷаҳои рисолаи мазкурро ҳамчунин дар курсҳои махсуси Мавлоношиносӣ метавон истифода кард. Матолиби таҳқиқи мазкур дар пажӯҳиши масъалаҳои дастурӣ, барои тайёр намудани монографияҳои соҳавӣ ва таҳияи луғатномаҳои истилоҳоти адабиётшиносӣ муфид ба ҳисоб мераванд. Натиҷаҳои бадастомада, ҳамчунин, дар таҳияи дастури назарӣ барои шоирону нависандагони навқалам метавонанд ба кор оянд.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ва хулосаҳои муаллиф бо методҳо ва методологияи таҳқиқот, бо маводи таҳлилгардида, адабиёти илмӣ ва сарчашмаҳои дар раванди таҳқиқот истифодашуда, инчунин раднопазир будани мубрамияти мавзӯ асоснок карда мешавад. Адабиёти аз ҷониби муаллиф истифодашуда бо мавзӯи таҳқиқот робитаи бевосита доранд. Муносибати методологияи муаллиф нисбат ба мавзӯи мавриди таҳқиқ саҳми шахсии ӯ дар омӯзиши ин мавзӯ мебошад.

Диссертатсия тибқи талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмӣ дароварда шудааст. Аз ҷумла, сарсаҳифа, номгӯи ихтисораҳо, мундариҷа, муқаддима ва бандҳои алоҳидаи он, тавсифи умумии таҳқиқот ва бандҳои алоҳидаи он, бобҳо ва зербобҳо, хулоса ва тавсияҳои амалии муаллиф, номгӯи адабиёти истифодашуда бо риояи талаботи муқарраршуда таҳия шудаанд. Бобҳои диссертатсия мутобиқи мақсаду вазифаҳои гузошташуда тарҳрезӣ шуда, баррасию таҳқиқ дар сатҳи илмӣ қарор дорад. Хулосаҳои диссертант илмӣ буда, ба талаботи навиштани диссертатсияҳои илмии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ мебошад.

Мазмуни асосии диссертатсия дар 5 мақолаи муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмӣ ба феҳристи ҚОА назди Президенти ҶТ ва ҚОА

Вазорати илм ва таҳсилоти олии Федератсияи Россия воридбуда ва 3 мақолае, ки дар дигар маҷаллаҳо ба таъб расидаанд, баён шудааст.

Бо дар назар гирифтани аҳаммияти таҳқиқ, тозагиҳои илмӣ ва арзиши амалии диссертатсияи номзадии Маликнеъмат Гулихандони дар мавзӯи “Вежагиҳои сохтори маъноии қисса андар қисса дар «Маснави маънавӣ»-и Мавлоно Ҷалолиддини Балхӣ”-ро метавон кори илмӣ анҷомёфта ва ҷавобгӯ ба талаботи КОА назди Президенти ҶТ доништа, барои ҳимоя ба Шӯрои диссертатсионии БД.КОА-020-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод намуд.

Муқарриз:

Номзади илмҳои филологӣ, дотсенти
кафедраи филологияи Шарқи Наздики
Донишкадаи давлатии забонҳои
Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода

 Турсунов Ф.А.

“Имзои Турсунов Ф.А.-ро тасдиқ мекунам”
Мудирӣ шуъбаи кадрҳои Донишкадаи давлатии
забонҳои Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода

 Начмуддинов Ш.М

Суроғай муқарриз:

734019, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Душанбе, кӯчаи Муҳаммадиев, 17/6.
E-mail: fil-sharq@mail.ru